

Izdajatelj in odgovorni vrednik: **Ivan Bajt** v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

O shodu „Kat. pol. društva v Bovcu“.

Pred shodom.

„Kat. pol. društvo“ je sklenilo prirediti v nedeljo dne 21. t. m. javen, večinoma gospodarski shod, katerega je glavvarstvo prepovedalo, „ker dnevni red ne vstreza in 2 ločki ne določujeta natančno namena zborovanja“. Ker ni kazalo opustiti shoda, smo sklenili, da bodi zaupen na vstopnice — da se pa daj le-ta vsakomur iz bovškega okraja, kdor pride. Ker so pa „kat. pol. dr.“ sploh in torej tudi njegovi shodi umevno neljubi Gabrščeku in vsej „napredni“, zatorej se je ravno imenovani veliki zagogoj požuril iz Gorice in privedel za sabo celo krdelo patentiranih mladih, vročekrvnih razsajačev in kričačev.

Med tem, ko je drlo to krdelo proti Bovcu, so pa vže tudi po bovških vaseh na tiho razvijali zlasti ljudski narodno-napredni učitelji svoje ljudomilo delovanje. In pred shodom se je pri „Huberju“ tako strobentana vojska združila.

Domicijan Huber nam je obljubil svojo dvorano. Tega moža pa je Gabršček in učiteljska družba prvega naskočila. Vspeli le-ta je bila o 1/2 uri pop. odpoved prostora, katerega je na to mož pridno prirejal za — Gabrščeka! Na opomin in zahtevo, naj ostane mož-beseda, je slednjic vendarle zagotovil prostor nam.

Komisar ukaže dvorano zapustiti.

Po pop. službi božji so se začeli naši zbirati pri „Huberju“, a v svoje veliko začudenje in ogorčenost so našli dol vže polno nasprotnikov, in kar je glavno — dvorano zasedeno! Na klic kolovodij: „Kdor je proti delavcem, naj gre gor“, so se v trenutku zbrali vsi „napredni“ v dvorani. Zdaj smo se le prav videli, komu smo verjeli, zdaj smo se le spoznali g. Huberja, ki je vže v drugo snedel besedo. Go-

spod Huber, ogorčenje naših ljudi je bilo in je veliko! Le zapomnite si ta korak svoj — Bovčanje, kmetje in delavci ga tudi gotovo ne zabijjo, bodite prepričani!

V dvorani je vladala med tem velika zmešnjava. Kaplan Abram je pozval, videč, da drugače ne more iti, vse, naj zapustijo sobo, obljubil, kakor je bilo sklenjeno, dati vsakomur iz okraja vstopnico, na kar naj bi vsi ti po izkazu poslavitve vstopnice zopet sli v zborovalni prostor. Toda tega niso hoteli Gabrščkovec slišati. Tirajoč, naj se da vsem vstopnica, čemur nismo mogli ugoditi vže radi tega ne, ker bi to bilo protipostavno: videli smo namreč v dvorani vse polno do cela nepoznanih izvenbovških obrazov, katerih bi, kakor vže tudi Gabršček zelo dobro, ne mogli in ne smeli vabiti po § 2. zbor. zak. Naše po pravici ogorčene, sicer mirne Bovčane so na to „napredni“ izzivali na vse načine, da bi jih prisilili v kako kaznjivo dejanje, kričali so, pravcato tulili, nedostojno napadali z besedo, tu in tam tudi suvali, dokler ni slednjic prišel glavarsveni komisar ter ukazal vsem dvorano zapustiti.

Shod pri „Ekselju“.

Mirni in razsodni Bovčani, kateri so se učili po svetu „manire“ a ne pri „naprednjakih“, so bili vsled tega nedostojnega nastopa zelo razdraženi, in zato so nekateri šli kar domov ali kam drugam, drugi pa so se na poziv jeli zbirati v dvorani pri „Ekselju“, kjer se jih je zbralo vendar le ša celih 170. Predno smo jeli zborovati, je došel se glavarsveni komisar g. Skaberné, ter pregledal — ali je vse v redu in postavno.

Predsednik, g. J. Sulzer, je nato pozdravil zborovalce in v kratkih besedah očrtal liberalce kot vedno jednake, kadar se gre za kako korist delavskih stanov. Tako je bilo tudi danes.

Dr. Jan. Ev. Krek je nato nastopil, burno pozdravljan, ter najprej izrazil

svoje posebno veselje nad tem, da smo zbrani skupaj jedne baže ljudje — sami tepci, same šeme! „Meni je „Soča“ ob lanskem shodu v Bovcu rekla, da sem osel, o vas se je dr. Tuma, vaš poslanec, nedavno izrazil v dež. zboru, da ste še „nezreli“, torej tudi nekaki osli, tepci. Zatake ljudi sem kakor nalašč! Norec med norec! Modrih ljudi ni nič; izobražencev dela smo ravnokar videli — vsakega skušajo z upitjem premagati. Naši glasi so preslabi. Za tako delo treba večjih živali od oslov — morajo biti volji, biki! Kaj bomo mi reveži! Slišali ste divje vpitje, pri tem se ni moglo zborovati. Videli ste kako se bojé „šem“. To je napredek!

Gospodje učitelji so igrali glavno ulogo — učitelji, kateri morajo vzgajati mladino — oni so nasprotovali. Iz Gorice je prišel urednik „Soče“, kateremu se jaz čudim! Večkrat je pokazal da je mož, ki se ne boji najstrožjih pripomočkov do svojih namenov. Priznanje mu! Prišel je iz Gorice, žrtvoval čas, denar. A divjaškega vpitja ne moremo hvaliti, to zna vsak otrok. Odlöčen pa je ta mož, naravnost junašk! Tako odlöčnost bi morali mi povsod kazati.

Povdarjati pa moram, — da je današnji ponesrečeni shod pokazal, kako potrebno, krvavo potrebno je „kat. pol. društvo“, zakaj očitvidno je, da je z ustanovitvijo tega društva zadet sovražnik v srce naravnost“.

Nato je jel g. doktor zelo temeljito razkladati v 1/2 ure dolgem govoru, zakaj se liberalci boje, — govoril o liberalizmu in njega škodljivosti za delavske stanove. Radi krajšega objavimo ta govor v glavnih očrtah prihodnjic.

Resolucije.

Po končanem dr. Krekovem govoru je kaplan Abram utemeljeval resolucijo o prošnji na vlado, da se zavzemi za izboljšanje gospodarskih razmer na

Bovškem. Vlada naj skrbi zlasti za ureditev in spolnjenje in povsodno ustanovitev mlekarne.

Dr. Krek je v kratkih potezah očrtal zastareli rudarski zakon, povdarjal potrebo rudarskih nadzornikov in premembo bratovskih skladnic. Dalje se je sklenilo po predlogu g. doktorja napraviti peticojo (s posebnim ozirom na Henkljev rudnik v Rablju), naj se na surovine, katere privatno prepeljujejo iz naših rudnikov na Nemško, naloži carina. — Plača delavcev-rudarjev naj raste z leti — čim več let dela rudar in čim več vplačuje, tem večja naj bo pokojnina.

G. Ivančič iz Srpence stavi resolucijo proti ciganom, ki delajo zlasti v jeseni po bovških poljih veliko škodo. Dalje, naj vlada dovoli krošnjarjem optikom, da bodo smeli tudi nadalje še s tem kupčevali, ter naj se dovoli krošnjarstvo tudi z galanterijo s 24 letom.

Sprejme se dalje tudi z velikim navdušenjem resolucija, naj se pošlje za hvala Nj. ces. Visokosti, nadvojvodu in prestolonasledniku Francu Ferdinandu, ker je prevzel pokroviteljstvo nad avstrijskim katoliškim šolskim društvom, s tem najkrepkejšo obsodil vse protiaustrijsko in protikatoliško gibanje v Avstriji ter s tem tudi nevstrašno javno pokazal, da je sedanji šolski zakon slab, da ga treba nadomestiti z docela katoliškim.

Istotako se je sprejela resolucija gledé delavcev na erarski cesti, ter se zahteva, naj vlada plača tem delavcem vsaj toliko, kolikor plačujejo zasebniki v okraju. Ti reveži dobivajo namreč dnine zdaj po leti celih — 70 novcev.

Predsednik predlaga dalje, naj se zahteva od bovške občine, da izvrši slednjic enkrat starejšinstveni sklep glede 2 letnih živinskih sejmov. — Sprejme se tudi predlog predsednikov, naj se napravi prošnja na vlado za

nauk Kristusov: kamorkoli prisije njegov nauk, začne prava omika, pošteno delavno življenje, pravi napredek; kjer pa ni krščanstva, ali kjer se ne splojujejo sveti nauki, tudi ni pravega napredka, ni poštenja, ni omike: surovost gospodari ondi, zdvijanost, lenoba in nazadovanje... Kristusov nauk je voditelj človeškega razuma — in naši nasprotniki naj govore karkoli, odkod imajo to, da oporekajo nauku Kristusovemu?

Jurij: No, nekaj si se pa učil v mestnih šolah! Ali moje prepričanje...

Tone: Judje sami so priznali, kako moč ima v sebi nauk Kristusov; rekli so: „Nikdar ni človek takó govoril!“ In res, le beri evangelij! kako moč ima v sebi, kako gotove in mirne in preproste so besede... Kristus se ne krega, ne dokazuje, ne zatrjuje: beseda njegova zadošča — ker je resnica. Zato pa rečem: le človek-Bog more tako govoriti!

3. poslušaj njega samega! Kristus sam se imenuje Sinu božjega, Boga; se imenuje — Resnico, Življenje, Izveličarja. „Če si Kristus, povej nam“ — so ga skušali hudobni judje. In on je odvrnil: „Saj vam pravim, in vi mi ne verujete. Čudesa, ki delam v imenu svojega Očeta, pričajo od mene.

LISTEK.

Pogovori

iz sedanjih dnij za današnje čase.

I.

„Ti si Kristus, Sin božji“, Ivan VI., 70.

Tone: No, Jurij, kaj pa ti misliš? Ko sva hodila še v domačo šolo, sva rada molila in tudi pobožno, kaj pa zdaj slišim? Ti, da ne spoznavas več Boga! Prav res, ti napreduješ...

Jurij: Kdo pravi, da ne spoznavam Boga?

Tone: Saj si rekel: Kristus ni pravi Bog!

Jurij: To je res; jaz pravim, da je bil Kristus le dober človek!

Tone: No, vidiš: če te trdiš, tudi nič več ne veruješ; kajti vera v Kristusa Boga je podlaga (temelj) veri v pravega Boga.

Jurij: Pa jaz sem prišel do prepričanja...

Tone: Ali sam, kaj ne?

Jurij: Ne sam, drugi so me prepričali...

Tone: Pa če se „ti drugi“ metijo, če te navlašče zapeljujejo? Ali si tudi prepričan, da imajo tvoji prepričevalci prav?

Jurij: Seveda! Jaz verujem...

Tone: Ha, veruješ, pa imaš prepričanje. Zakaj pa tudi ne veruješ in nisi prepričan, kar te je mati učila, in se je tvoja mati učila od svoje matere, in tako nazaj?

Jurij: Cel pridigar si, ti ne spadaš v naš labor, ti si klerikalec, tudi v mestnih šolah si ostal pod komando gospodov v črni kuti, ti...

Tone: S tem ne opraviš pri meni nič — jaz sem tudi prepričan; in če hočeš — saj sva prijatelja — prepričam tudi tebe, da je Kristus pravi Bog...

Jurij: Čem videti — bova vsaj govorila kaj, le začni!

Tone: Kakor si bral ti v kakem umazanem časopisu svojo trditve, bral sem tudi jaz svojo v sv. evangeliju, da je Kristus pravi Bog... Tudi sv. evangelij je knjiga, in če to hajiš, moraš tajiti vsako zgodovino! In v tej knjigi bereš, če hočeš: „Ti si Kristus, Sin božji“ — je rekel sv. Peter. In judovski višji duhovnik je prašal Jezusa: „Zarotim te, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin živega Boga?“ In Jezus je mirno, pa odlöčno odgovoril: „Ti si rekel, jaz sem“... Pa zopet: „Kdor mene (Kristusa) vidi, vidi očeta; jaz in Oče sva eno“.

podporo Bavšice, ki je zelo trpela o povodnji in znaša vsa škoda vže itak revnih gospodarjev, kojih je tam jedva 18, nad 3000 K. Tudi proti Bavšici v slučaju zopetnih povodnjih velika nevarnost radi neurejenih hudournikov.

Odbornik Mišec stavi resolucijo, naj se določijo vladni prošnja za regulacijo Soče zlasti od čezsoškega mosta do Sočinega pritoka „Glejuna“ pri Žvikarju, ker je nevarnost, da Soča v kratkem izpodje erarsko cesto v slučaju hudih nalivov, preplavi celo tamošnje ravnino in si poišče ob sedanji cesti svoj brod.

Kaplan Abram predlaga nato, naj se pošlje prošnja na rudniško glavarstvo, da bodi bovški zdravnik pooblaščen pregledovati bolne in onemogle rudarje, ki so morali hoditi do zdaj v Rabelj 4 in več ur daleč.

Slednjič predlaga še isti, naj se določijo prošnja na ministerstvo, da bi dobivali rudarji tudi za časa vojaških vaj svojo plačo. Ako plačujejo rudniške uradnike v tem slučaju, zakaj bi ne imeli pravice do tega delavci, ki so še potrebnejši. Od časa naj živijo ta čas svoje družine? Kjer ni zaslužka, ni tudi jela, in zato je zadolženje čisto neizogibno!

Kaj pa „napredni“?

Po našem odhodu so imeli zaupen shod pri „Huberju“. Ali je ta zaupni shod vstrelal vsem postavnim določbam, ne vemo, a sodimo, da ne. Slišali smo, da je bil brez vstopnic. Kaj se je govorilo pri „Huberju“, si lahko mislimo; slišali smo, da so čez svoje umazane „šobe“ vlačili vse, od papeža do zadnjega kaplana, da so peli ostudne pesmi itd. Napravili so, kakor „Soča“ poroča, edino resolucijo, da hočejo krepko „napredovati“.

Kako je bilo pri srcu v taki „lepi“ družbi zaslepljenim, zapeljanim kmetom iz bovške okolice, to bi radi vedeli — vedeli bi pa tudi radi, kako jim je in bo pri srcu, ko izvedó, kaj se je govorilo in sklepalo na shodu pri „Ekselju“. Pomilujemo! Sramota pa in nečast naprednemu ljudskemu učiteljsstvu, ki tako izvršuje svoj blažilni poklic. Hujskanje in zaslepljevanje ubogega, v mnogih stvareh nezadostno razsodnega ljudstva, vam gotovo ne prinese koristij in časti. In potem se še čudite in drugim podtikate krivdo, da izgubljate spoštovanje pri ljudstvu!

O par vaših „olikanostih“ pa prihodnjič.

Po katoliškem svetu.

Na Danskem. — S tisto strastjo, kakor napadajo dandanes liberalci in soc. demokratje sv. kat. cerkev, napadali so jo svoj čas, namreč v 16. stoletju luterani. Kakor zmerjajo liberalci č. duhovščino s farji, prav tako so takrat delali tudi luterani. Na ta način so bili tudi ubogo ljudstvo na Danskem nahujskali proti sv. cerkvi in proti kat. duhovščini. Da bi svoje lumparije zakrili, obdržali so pri službi božji vse katoliške obrede, le bistvene reči so spremenili. Tako na pr. so opustili pri sv. maši povzdigovanje, vse drugo so obdržali. Zapeljanemu ljudstvu pa so trdili: „Saj imamo tudi mi sv. mašo, saj smo tudi mi kristijani! Nič ne verujete farjem, ko vas kaj drugega učé!“ Ubogo

Jaz in Oče sva eno“. A namesto da bi verovali, hoteli so ga kamnjati. On pa pravi: „Zakaj me hočete kamnjati?“ Pa so mu rekli: „ker kolneš Boga (s tem), da se delaš Boga, ko si vendar človek“. Na drugem mestu govori Kristus: „Bog je poslal svojega sina na svet, da bo svet odrešen po njem... kdor veruje vanj ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v edinorojenega Sinu božjega“. Ali hočeš še več?

Jurij: Ha, to slišim skoro vsako nedeljo v cerkvi — ali prepričanje...

Tone: Samo to zadostuj, če si še pameten: Kristus ali govori resnico, ali pa laže. Če govori resnico, potem je Bog, kakor se sam imenuje: in lahko razumemo vse njegovo delovanje in življenje.

Če pa laže, potem — težko je reči, pa moram, da se prepričaš — potem je bedak ali slepar: bedak, ki ne ve, kaj govori in dela, ali slepar, ki vedoma laže in ljudi zapeljuje. Ti pa si sam priznal, da je Kristus bil dober človek, torej ne bedak in ne slepar: Zató moraš tudi priznati, da je Kristus tudi Bog!

ljudstvo jim je takrat verovalo, kakor verujejo tudi dandanes nekateri liberalnim lumparijam. Toda sleparstvo mora priti enkrat na dan! Tako je tudi dansko ljudstvo začelo spoznavati, da je bilo prav za prav osleparjeno. Učenjaki danski si prizadevajo dokazati, da je prvotna vera in prvotna služba božja na Danskem bila katoliška, katero je le strast in zvižaja zamenjala z luteransko. Zato se je v največjem času pojavilo živahno gibanje, ki meri na to, da se ljudstvo zopet vrne v naročje kat. cerkve. Spreobrnjenja se množe.

Tudi v Švediji napreduje sv. kat. cerkev. Pred kratkim je svečano prestopil največi luteranski dogmatik dr. Krogh Toning iz luteranske cerkve v katoliško. Ta prestop je napravil mogočen utis na vse luterane!

V Petrogradu je imel dne 18. t. m. novi metropolit katoliške cerkve monsg. B. Klopovski, slovesni uhod v katoliško katedralo. Na slavnost je došla vsa v Petrogradu živeča katoliška duhovščina in zbrala se je velika množica ljudi. Kanonik Soderski je prečital papežovo bulo in pismo do katoliških občin o imenovanju Klopovskega kat. višjim pastirjem v Rusiji. Med slovesno sv. mašo je novi metropolit imel nagovor.

Na Portugalskem je liberalno-napredna vlada zatražila na eden mah verske družbe. Hiše oo. jezuitov ter samostane benediktincev in francižkanov so takoj zaprli, družbe, ki se pečajo s poučevanjem, s postrežbo bolnikov itd. morajo se razpustiti v šestih mesecih.

Tako gospodarijo naprednjaki, kjer so v večini. Kar delajo danes drugod, delali bodo čez leto dni pri nas, ako se njih razdivjanosti krepko ne upremo.

Napredujoča katoliška cerkev. Pred sto leti je bilo izven Evrope in Amerike le okoli 2 milijona katoličanov. V 19. stoletju je sv. cerkev tako napredovala, da jih je dandanes okoli 30 milijonov. V 19. stoletju je okoli 100.000 katoličanov prelilo kri za sv. vero.

V prednji Indiji uzdržujejo katoliški škofje in duhovniki 2562 šol z 155.000 otroki in 162 sirotišč. Ko bodo po stoletjih dobili te šole v roke napredni učitelji, poreko, da je sv. cerkev sovražnica šole!

Je-li vera postranska reč?

Vera je nadnaravna potreba srca. — Kdor ima le še napol nepokvarjeno naravo, njemu je vera poglavitna reč, poglavitna že v življenju, a prav posebno še v smrti. Ko je bil nekoč brezverski filozof Schopenhauer hudo bolan, je težko vzdihnil: „O Bog, moj Bog!“ Zdravnik, ki je dobro poznal svojega bolnika, o katerem je mislil, da je trdno prepričan o svojem brezverstvu, ga je vprašal: „Ali za vas in vašo filozofijo še živi Bog?“ Trpeči bolnik je odgovoril v opravičenju: „Brez Boga se v takih bolečinah ne izhaja“. Torej celo mož, kateremu vera ni bila le postranska reč, ampak naravnost nič, je v boli vzdihoval po predmetu vere, po Bogu! Lažje je pogrešal tolažbe človeštva in svoje filozofije, kot verskega krepila. In morda so se nanašale njegove besede v prvi vrsti le na telesno trpljenje — a kaj šele, če pomislimo na dušo, kadar

Jurij: Kar praviš, je res, toda moje prepričanje...

Tone: Pusti umazane časopise, pa boš zgubil tudi svoje neumno prepričanje, ki ni prepričanje, pač pa zmeta, v katero so te zapeljali tvoji napredni tovariši... kajti, če imaš glavo še na pravem mestu, in v glavi vse v redu, moraš spoznati, da imam jaz prav. Le besede od začetka ponovim! Kajfa zaroti Jezusa, naj mu pové, ali je on Kristus, Sin živega Boga? In Jezus mu odgovori: „Ti si rekel, jaz sem“.

To moraš ali verovati, ali ne verovati — tretje reči ni. Če veruješ, tedaj moli Kristusa, ker je Bog. Če pa ne veruješ, delaj z njim, kakor bi delal z bedakom ali s sleparjem: pomiluj ga in ga zaničaj... kajti ali imaš Kristusa za Boga in človeka, ali pa moraš vse tajiti: „Kdor ni z menoj, je zoper mene“ — kdor ga ne moli, ga tudi ne more imenovati dobrega človeka...

Jurij: Z Bogom! — Pa, kaj poreko ljudje.

Tone: Hočeš reči: naprednjaki? O tem, ko se zopet snideva, kaj več... Z Bogom!

pride zanjo najtežja ura odločitve? Bil je dvomljivec, ki je določil za svoj nagrobni kamen sledeči napis: Dubius vixi. Incertus morior. Quo eam nescio. Po slovensko to lahko povemo: Živel sem v dvomih, umrl v negotovosti, prihodnosti ne vem. Na smrtni postelji ni nobena zemeljska reč nič, nič ni tako važno, kakor vera, ki nam sama še ostane, ko nas vse zapusti, ki nas sama reši, ko nas vse izda obupu.

(Dalje prih.)

Novice.

Imendan Njega Eminence Jakoba kardinala Missia. — Včeraj se je mestna duhovščina poklonila Njega Eminenci ter mu čestitala na današnjem godu. Kakor vsako leto, imel je kardinal tudi letos o tej priliki nagovor na duhovščino. Rekel je, da so prišli težavni časi za sv. cerkev, pa ne smemo obupavati Kristus je sv. cerkev ustanovil in peklenška vrata je ne bodo razrušila. Toda Kristus ni samo ustanovil sv. cerkev, ampak je tudi za njo delal, se trudil, trpel in umrl. Tako moramo tudi mi za njo neumorno delati, se truditi in trpeti. Dandanes ni dovolj, da opravljamo samo svojo službo, treba je, da delamo še več in sicer kolikor moremo, in da se drug drugega podpiramo, ker so časi nevarni in nas je malo.

Tako Njega Eminenca! „Primorski List“ in ž njim gotovo vsi njegovi naročniki in čitatelji kličejo: Vsemogočni Bog razlij na našega višjega pastirja obilo blagoslova in milosti!

P. n. naročnike prosimo, naj nam prej ko mogoče določijo dolžno naročnino. Cena listu je tako nizka, da se more vzdrževati le, ako p. n. naročniki najstrožje izvršujejo svojo dolžnost.

Deželni zbor goriški. — V soboto 20. t. m. ob 5 in pol uri popoldne bilo je nadaljevanje zadnje seje. Navzoči so bili vsi poslanci. Ko je bil prečitan zapisnik, se oglasi dr. Tuma ter pravi, da je poslanec conte Panigai čital v poročilu finančnega odseka zadevajočem vprašanje, ali je v poročilu finančnega odseka, katero je sestavil poslanec prof. Berbuč glede pobiranja užitnine v deželni upravi, kaj žaljivega za osebo dr. Tume, da naj se njemu (dr. Tumi) izreče graja, a da je potem v istem poročilu zapazil, da so bile izbrisane besede glede graje. Dr. Verzeznassi, conte Panigai in deželni glavar sam so odločno zavrnilo dr. Tuma trditev ter izjavili, da se iz poročila izbrisane besede v seji niso čitale.

Na vrsto pride nadaljevanje pravne o predlogih ožjega odseka glede gradbe deželne norišnice. Posl. prof. Berbuč ugovarja temu, da bi slov. posl. hoteli pokopati to zadevo s tem, da predlagajo, naj se stvar odkaže finančnemu odseku. V dokaz tega svojega zatrčila popolnoma svoj predlog s tem, da predlaga, naj se naroči fin. odseku, da se v sedanjem zasedanju poroča glede zgradbe nove norišnice. Dr. Marani se upira tudi temu dostavku in predlaga: sprejmejo naj se predlogi ožjega odseka tičeči se zgradbe nove norišnice; spremeni pa naj se predlog deželnega odbora tako, da naj isti še enkrat poroča deželnemu zboru o načinu, kako da misli izpeljati načrte ožjega odseka. Posl. Berbuč konstatira, da razume dr. Maranijev predlog tako-le: deželni zbor skleni že danes, da se zida taka norišnica, kakoršno predlaga ožji odsek in z istimi stroški kakoršno predlaga ožji odsek. Ostaja mu pa potem prosto, potrditi predloge deželnega odbora tičeče se financiranja pri izvršitvi zgradbe. Tega pa ravno slovenski poslanci nočejo, marveč oni so sicer za to, da se norišnica zida, a ob enem so tudi za to, da določi finančni odsek z ozirom na deželne ekonomske razmere, koliko se sme potrositi za norišnico. Ker je pa dr. Marani v svojem govoru pobijal razne točke dr. Rojčevega govora, govorjenega v zadnji seji, pravi posl. prof. Berbuč, da bode na to svoječasno dr. Rojic sam odgovarjal. Govori tudi dr. Tuma. On je proti temu, da se zida norišnica kakoršno priporoča ožji odsek; on je pa tudi proti temu, da se zidajo na istem prostoru vsi zdravstveni zavodi, kakor bi to hotel dr. Rojic. On sploh ne veruje nobenemu večaku ničesar; govori pa vendarle o nekem centralnem zavodu za blazne, iz katerega bi se potem lahko izcimila kolonija, ravno tako, kakor smo to čitali v brošuri, katero je izdal

dr. Rojic in v kateri je navajal mnenja raznih večakov.

Poprime besedo tudi deželni glavar; on pravi, da ni hotel kot poslanec govoriti s sedeža deželnega glavarja ter da je hotel prepustiti predsedanje njegovemu namestniku dr. Gregorčiču, ta pa da je ni hotel sprejeti. Dr. Gregorčič se je v resnici temu branil in je zapustil dvorano, ko mu je deželni glavar hotel izročiti predsedovanje. Spomnil se je najbrže določil § 30. pravičnega reda. V tem § je namreč določeno, da deželni glavar, hoteč govoriti kot poslanec, govori z drugega mesta ter odstopi predsedanje svojemu namestniku, ki pa mora toliko časa predsedovati, dokler je razprava o dotičnem predmetu popolnoma dovršena. Pravimo, dr. Gregorčič se je najbrže spomnil na določbe ravnokar omenjenega § ter na posledice, ki bi v tem slučaju nastale, ako bi on prevzel predsedstvo. V sled tega bi bil namreč deželni zbor sklepčen, tudi če bi drugi slovenski poslanci zapustili dvorano; kajti ostalo bi v dvorani 11 Italijanov in dr. Gregorčič bi bil 12. poslanec. V očigled temu mu ni preostajalo drugo nego to, kar je storil. Deželni glavar je pa vsejedno govoril. Njegov govor je bil naperjen proti, kakor se je sam izrazil, direktnim napadom dr. Rojic in indirektnim dr. Tume na člane ožjega odseka, češ, kakor da bi ti popolnoma nič ne razumeli svoje naloge.

Dr. Tuma je, kar se tiče njega, dr. Pajerju ugovarjal. Govoril je še kot poročevalec zadnji dr. Verzeznassi. Tudi on je očital slovenskim poslancem, da hočejo pokopati zgradbo norišnice. Ti so mu seveda odločno ugovarjali, a on je v kljub vsemu temu ostal pri svoji trditvi. Trdil je tudi, da Italijani, ko hočejo, da se takoj prične z zgradbo norišnice, hočejo dobro Slovincem, ki imajo več blaznih nego Italijani. Hotel je tudi z nekimi računi dokazati, koliko dohodkov da bode imela norišnica od onih, za katere bodo plačevale njih družine. Številko takih je računal na 20 in od vsakega teh 20 bi dobila norišnica po 6 K na dan in je tako naračunal res nekaj tisočakov, ki jih je hotel natveziti kot čistih dohodkov norišnice, na kar mu je pa nek hudomušnež ugovarjal, češ, da bodo dotični tudi nekaj pojedli ter da bode njihova oskrba tudi nekaj stala, da torej tu ne more biti govora o čistem dobičku. Konečno je priporočal zbornici, da vsprejme predloge deželnega odbora s spremembo, katero je predlagal dr. Marani. Na to je dal deželni glavar najprej na glasovanje predlog poslance prof. Berbuča ki je meril na to, da se cela zadeva odkaže finančnemu odseku, ki pa naj že v sedanjem zasedanju deželnemu zboru o njej poroča. Ta predlog je pri glasovanju padel, glasovali so zanj samo slovenski poslanci.

Predno je pa prišel na glasovanje predlog deželnega odbora, zapustili so slovenski poslanci dvorano. V sled tega je postal deželni zbor nesklepčen in se je bil tako konec.

Danes popoldne je zopet seja. — Dnevni red je kakor zadnjič.

Deželni zbor isterski imel bode prihodnjo sejo dne 29. t. m. v Kopru. Deželni glavar je rekel, ko je konstatiral nesklepčnost deželnega zbora v zadnji seji, da napove novo sejo, ko se prepriča, da se je udeleži tudi italijanska večina. Soditi po tem se torej prihodnje seje udeleži tudi italijanska večina. Kaj pa da misli ta večina v tej seji uprizoriti, se ne ve, ker so italijanski poslanci sklenili, da ostanejo tajni tozadevni sklepi, katere je storila te dni pri nekem posvetovanju.

Zavodi „Šolskega Doma“ so sklenili šolsko leto kakor smo že poročali, 13. t. m. Danes naj še dodamo o sklepu šol. leta v obeh nadaljevalnih šolah, v obeh strokovnih in v obeh pripravljalnih tečajih sledeče:

V žensko obrtno-nadaljevalno šolo, obstoječo iz dveh razredov se je vpisalo 35 učenk, od katerih so 4 med letom izostale. Od 31 klasifikovanih je napredovalo 9 prav dobro, 8 dobro, 7 zadostno in 7 nezadostno.

V strokovno šolo za belo švanje in umetno vezenje se je vpisalo 13 učenk; med letom sli dve izostali. Od 11 klasifikovanih so napredovale prav dobro 3, dobro 5 in 3 zadostno.

V strokovno šolo krojenja in šivanja oblek se je vpisalo 29 učenk, med letom so izostale 4. Od 25 klasifikovanih je napredovalo prav dobro 10, dobro 11 in zadostno 4.

Gojenke teh 3 šol so bile v starosti od 13. do 20. leta. Iz Gorice jih je bilo 17, iz Solkana 7, ostale so bile iz Cerovega, Boyca, Podgore, Cerknega, Sežane, Tolmina, Št. Andreža, Čerwinjana, Trsta, Trnovega, Kopra, Vipave, Pulja, Senožec in Dupelj.

Moška obrtna šola je sklenila šol. leto slovesno 14. t. m. K sklepu je došel ravnatelj g. Štefan Križnič, ob enem vladni zastopnik v šol. odboru, nekoliko gg. profesorjev, učiteljev in mojstrov. Voditelj šole je v kratkem govoru povdarjal potrebo te šole, v nemal mladino k rednemu obisku in marljivemu učenju, ker brez prepotrebni nauk, ki se uče v tej šoli, ni napredka v rokodelstvu in v obrtniji. — Za tem pada nekoliko letne kronike, iz katere posnamemo sledeče: Na šoli je učilo 5 učiteljskih močij. Poučevalo se je v vsakem razredu po 9 ur na teden in sicer 105-krat med tednom po 2 uri v vsakem razredu in 37-krat ob nedeljah po 3 ure. Šola je nadzoroval enkrat vladni svetnik vitez Heský in dvakrat dež. š. nadzornik vitez Klodič-Sabladoski. Vladni zastopnik v šolskem odboru gosp. Štefan Križnič je počastil šolo med letom enkrat. Učencev se je vpisalo 110. Med letom se jih je preselilo in izostalo 28. Od 82 klasifikovanih je napredovalo 21 prav dobro, 30 dobro in 28 zadostno.

Obdarjenih je bilo 30 učencev, in sicer: Brajnik Ludovik iz Št. Andreža, Kancler Anton iz Solkana, Bevcič Miha iz Kviškega Bratuž Al. iz Solkana, Poberaj Jožef iz Solkana, Srebrnič Štef. iz Solkana, Nanut Izidor iz Št. Andreža, Kancler Štef. iz Solkana, Ferfolja Franc iz Sela, Rustja Vencel iz Šempasa, Komel Alojz iz Solkana, Komel Andr. iz Solkana, Devetak Al. iz Opatjehela, Brajnik Emil iz Št. Andreža, Lutman Andr. iz Pevme s tem, da se je vpisalo na ime obdarovanca v hranilno knjižico znesek 4 do 10 K. Z „bonom“ v znesku 4 do 10 K so bili obdarovani ti-le: Terpin Al. iz Podgore, Kancler Iv. iz Solkana, Plesničar Dan. iz Solkana, Rusjan Eduard iz Trsta in Vuga Daniel iz Gorice; s šestilom pa Nanut Jožef iz Št. Andreža, Boltar Albert iz Solkana, Makuc Peter iz Solkana, Nemeč Franc iz Vrtojbe, Vižintin Jožef iz Št. Andreža, Pintar Anton iz Pevme, Reščič Ludovik iz Št. Petra, Devetak Jožef iz Gaberj.

Smrtna kosa. — V petek popoldne ob treh je umrla v Gorici znana krčmarica „pri belem zajcu“ gospa Katarina Čoš v 52-letu svoje dobe. Pogreb je bil v nedeljo ob 5 $\frac{1}{2}$ uri pop. Truplo pokojnice so pripeljali na pokopališče v Št. Andrež. N. p. v. m!

C. kr. kmetijsko društvo je odprlo naročbo na Rudniški superfosfat s 12—14% fosforove kisline, razstopljive v vodi; v zakljih od 100 kg. Cena za celi vagon na vsaki postaji Primorskega je kron 5-20 za kvintal. Cena za manjše množine je 5-60 K; blago v našem magazinu. Pri naročbi je plačati varščine 1 krono za vsaki kvintal. Naročba ostane odprta do 10. avgusta t. t. Ker je to izvanredna priložnost po nizki ceni nakupiti ta superfosfat, priporočamo kmetovalcem naj se nanj naročijo.

Razpis štipendije. — Tukajšna kupčijska zbornica naznanja, da je razpisana ustanova barona Hektorja Ritterja v znesku letnih 400 K. Pravico do te ustanove imajo in lahko zanjo prosijo oni, ki so pripadniki kakih občinskih goriško-gradišćanske pokrajine in ki obiskujejo kako kupčijsko, industrijsko-tehnično, politehnično šolo ali pa kake druge podobne učne zavode doma ali v inozemstvu.

Prošnje je uložiti pri tej kupčijski zbornici do 31. avg. t. l. Iste morajo biti opremljene 1. s potrdilom, da so upisani v kakem gori omenjenih zavodov; 2. s spričevali zadnjih dveh semestrov, ali pa s spričevalom zrelosti in 3. z domovinskim listom in pa s spričevalom dotične občine, ki spričuje o premoženjskih odnosnih prilikah.

Nova zdražba iz „Goriške ljud. posojilnice“. — „Soča“ je pisala o neki služabnici tercijalke, da je otroka samega pustila v mestnem vrtu ter se med tem zatekla molit v cerkev. Otrok je bil potem ves preplašen. „Take so tercijalke!“, kliče „Soča“. „Gospodinje naj zapode vse tercijalke od hiše, ker bi rade le po cerkvah letale“.

Koliko se je dotična služabnica pregrešila, ne vemo, to pa smo izvedeli, da služi ona dekla v hiši, kjer je „tr-

govsko obrtna zadruga“ in sicer — pri blagajniku „gor. ljudske posojilnice“, kateri je — kakor sodimo — čutil potrebo udariti po dr. Pavlici in po tercijalkah, dasi nima dr. Pavlica pri tretjem redu ničesar opraviti.

V očigled takim nesramnim in lažnjivim napadom, se mi prav nič ne čudimo, da so začele tudi služabnice jemati denar iz „Gor. ljudske posojilnice“. Vidi se, da so gospodje pri posojilnici še vedno preveč siti kruha, drugače bi ne napadali ubogih služabnic, katere imajo v „goriški ljudski posojilnici“ in v „trgovsko-obrtni zadrugi“ naloženega še mnogo trdo zasluženega denarja.

Rihemberg. — „Soča“ št. 84. piše o rihemberškem ljudstvu, da je nevedno, malomarno in popustljivo, da slabo in nerodno gospodari, da je nezumno v pijači, da je neumno itd.

Tako pišejo naprednjaki o poštem in pridnem rihemberškem ljudstvu. Noben časnik se ni držnil še tako poniževalno pisati kakor „Soča“. Vprašamo, koliko časa bode še ljudstvo molče in krotko prenašalo tako poniževanje? Može rihemberški, napravite konec tem naprednim lumparijam, ki vam pred svetom tako nečast delajo! Da, v resnici so v občini nekateri slabi gospodarji in malomarneži, a to so ravno naprednjaki, ki delajo zdražbo

Z nožem zabodel. — Iz Rihemberga nam poročajo, da sta se v nedeljo po noči dva napredna mladeniča brata spela. Mlajši je starejšega z nožem v prsi zabodel, da so ga morali prenesti v goriško bolnico. — Tako napredujejo rihemberški naprednjaki. Sramota! Može, napravite konec tej razdivjanosti!

Iz Šempasa. — Telefonada Dr. Tume Bimbotu: „Shod v Šempasu prihodnje nedeljo bo za nas velevažen. Zberi vse naše zaupnike. Pomoč pride iz Prvačine 200 mož. Obljubil sem jim cesto iz Šempasa, katero sem kot deželni odbornik že pokopal. Pridejo Trnovčani, katerim bom obljubil cesto čez Rebno, ki so jo drugi pridobili. Pride 100 Črničanov, katerim bom obljubil telegraf, ki je že zagotovljen od druge strani. Pride goriški izvežbani kader (bokserji) napredne. Vabi Šempasce, katerim bom na shodu obljubil vseh onih 40.000 K za kanone, katere sem Podčavencem obljubil pri Repku. Popravljaj bom ugled tamošnjega županstva, katerega uničuje Grča. Dnevni red: Politika in cesta. Obratno mi naznani uro in kraj.“ Dr. H. Tuma.

Izjava. — Ker sem podpisani od več strani na sumu, da pišem ali da saj pomagam skladati dopise v „Soči“ proti preč. gosp. Juvančič-u, župniku v Dornbergu, izjavljam tem potom, da nisem do danes nikoli proti tamošnjemu župniku nič pisal in tudi nič k dopisom pripomogel, pač pa sem pripravljen precej plačati znesek 200 kron onemu, kateri zamore dokazati, da je neresnična ta moja izjava.

Zalošče, 23. julija 1901.

Ivan Budin.

Opazka uredništva: Vidi se, da se vsi sramujejo lažnjive pisarije „Soče“ in „Primorca“.

Vogersko. — Novemu slikarju J. G. se je radi velikih skrbi o zadnjih občinskih volitvah, pri katerih je propal, močno v glavi zavrtelo. Namesto da bi bil skrbno obdeloval svoje vinograde, obdeloval je duhovnike in širil liberalizem s pomočjo vsevednega učitelja B. Sedevčiča. Njegov vinograd ga zdaj opominja: Kakoršna setev, takošna žetev. Namesto sladkega grozdja, prideluje robidnice. Re-vež leti v gospodarski propad. Pa v sili se marsikdo kaj umisli. Tako se je umislil tudi on, da bo za slikarja. Napravil je že tri slike novih starašin, ki mu delajo veliko čast. Za to ga danes ponovno priporočamo slavnemu občinstvu. Za svojo umetnost rabi le svinčnik in papir, kaj pa bode še, ko bo moral „potento“ plačevati!

Na Vogerskem je umrl Jožef Žizmond, znani organist šempaski. Bolehal je že več časa. Ranjki je bil doma na Vogerskem iz poštene družine, kjer je tudi bival. Od tod je hodil v Šempas opravljat svojo službo. Ni mraz ni slabo vreme ga ni zadrževalo od izvrševanja ljubega mu poklica. Bog mu povrni in podeli pokoj njegovi duši!

V Klanecu pri Gorjanskem na Krasu se je obesil dne 23. t. m. ob 4. uri zjutraj zakonski mož v starosti 68 let. Vzrok je bil družinski prepir, ker neko-

liko, predenj se je obesil, rekel je svoji ženi: Danes boš pa zadovoljna. Obesil se je doma na dvorišču pod okriilo (lopo) z vrvmjo, ki jo je privezal okolu grede pod streho.

S Pečin, dne 21. julija 1901. — Letina sploh kaže pri nas še dobro, če nas ljubi Bog obvaruje pred elementarnimi neizgodami. Včeraj popoldne so se prikazali temni oblaki izza „Jalovnika“ ter pomikali so se dalje preko Ponikev, tako, da je bilo kmalu nebo prepreženo s temnimi oblaki, jelo je grometi in v oblakih bučati. Kmalu za tem sledila je toča, katera je padala preko Ponikev „Ostrožnika-Kal“. S tužnim srcem je gledal ubogi kmetič, kako mu vničuje njegov celoletni trud nevsmiljena — toča. Zraven drugega poljskega pridelka vničeno je tudi belo žito, katero je bilo še skoraj večji del na prostem. Pri nas na Pečinah, hvata Bogu, je padala le mala, tako, da ni napravila škode, prizadet je le zgornji del „Ostrožnik“ in „Kal“. — Ko je prenehala, bilo je videti preko Ponikev, „Ostrožnik-Kal“ kakor po zimi zapali sneg.

Danes smo dobili poročilo s Ponikev. Dopisnik nam naznanja, da je škoda velikanska. Potolka je tudi tri kmete na Slapu in tri na Pečinah.

Št. Andrež. — V nedeljo dne 21. t. m. je Njega Em. kardinal slovesno posvetil novo cerkev. V govoru je Njega Em. večkrat povdarjal, da je cerkev le pa. V resnici lahko rečemo, da je med vsemi cerkvami, kar jih ima slovenski del goriške dežele, štandrezka najlepša. Čestitamo vrlenu štandrezkemu ljudstvu, č. g. kuratu Kosovelu in pa slavnemu županstvu na prekrasni cerkvi, ki je prava krasota goriški okolici. Vsemogočni Bog naj dobremu in pridnemu ljudstvu obilo poplača ves trud in vse žrtve za novo cerkev. — Omenjamo še, da je bil na cesti poleg šole krasen slavo- volok in da so bile hiše v zastavah. — Okrog cerkve so bila okna razsvetljena.

Nova sv. maša v Podgori. — Take slavnosti kakor je bila v nedeljo dne 21. t. m. ni Podgora že davno videla. Zadnjikrat je bila nova sv. maša v Podgorski cerkvi pred 29 leti. Imel jo je č. g. B. Bandel, sedaj vikar v Cerovem. Po 29 letih smo imeli tedaj zopet prvo sv. mašo v nedeljo. Daroval jo je č. g. Ivan Drašček, naš rojak. Cel teden je veselo pritrkovanje naznanjalo izredno slovesnost. Pritrkovali so vrlji podgorski mladeniči brezplačno. Podgorsko ljudstvo je kar tekmovalo v izkazovanju spoštovanja do č. novomašnika. Napravili so tri lepe slavoloke, pred hišo novomašnikovo, pri šoli in pri cerkvi. Na mnogih hišah so vihrale zastave. Procesija je šla na prošnjo ljudstva iz novomašnikove hiše pri Mohorajšču in ne iz vikarijšča, kakor je bilo prvotno določeno. Deklica Afra Trpin je s primernimi besedami podarila pri prvem slavoloku č. novomašniku šopek cvetic. Ljudstva je bilo nešteta množica. Vrlo županstvo je v povišanje slavnosti oskrbelo streljanje s topiči, na večer pa umetne ognje. Slavnostni gevor v cerkvi je imel č. g. dekan Filipič. Omenjamo še, da je dobro podgorsko ljudstvo podarilo č. g. novomašniku obilo potrebnega perila, posode itd.

Res, lep dan je bil v nedeljo za Podgoro! Naj bi spoštovanje in ljubezen, katero je podgorsko ljudstvo skazalo č. novomašniku, dajalo njemu v življenju pogum in vztrajnost v težkem duhovskem poklicu! Slava č. g. novomašniku, slava Podgorcem!

Iz Škrbine smo dobili dva dopisa, v katerih se nam naznanja, da dopis v predzadnjem „Prim. Listu“ iz Škrbine ni bil p o v s e m resničen. Dopisnika se ne vjemljeta z onim dopisnikom v predzadnji številki glede lastike in glede murve; glede odpeljanega psa pa pravita, da se je oni Škrbinec le v tem pregrešil, da ni naznanil županstvu, da ima najdenega psa. V ostalem se dopisniki vjemajo. — Sicer pa izjavljamo, da nočemo delati nobenemu krivice in da želimo le golo resnico pisati. Zato prosimo gg. dopisnike, da nam vselej le resnico pišejo.

Hrvatski gimnazij v Pazinu. — Na tem gimnaziju je bilo ob zaključku šolskega leta 122 učencev. V prvem razredu jih je bilo 54, 5 jih je dobilo odliko, 38 prvi red, 1 je pripušen k popravku, 7 drugi red, a trije tretji.

V drugem razredu A je bilo 34 učencev, 5 jih je dobilo odliko, 21 prvi red, 1 popravek, 6 drugi red, 1 tretji red. V razredu B je bilo 34 dijakov, 6

jih je dobilo odliko, 21 prvi red, 1 popravek, 5 drugi red, 1 tretji red.

Socijalne drobtinice.

Brzojavka iz Nabrežine. — Tik pred sklepom lista smo dobili iz Nabrežine sledečo brzojavko: „Pod vodstvom znanega Kopača začeli stavkati vsi klesarji, ker gospodarji niso povišali plače“.

Štrajk v podgorski celulozi. — Kakih 30 delavcev je v podgorski celulozi v pondeljek ustavilo delo. Ti delavci so likali les in so dobivali plačo po pogodbi. Zlikani les so potem z volji drugi vozili k stroju. Vodstvo pa je zdaj zahtevalo, da morajo dotični delavci sami spravljati les do stroja. Pri tem so jim hoteli zvišati plačo za 2 kr. pri metru. Delavci so spoznali, da bi se jim pri tem godila velika krivica in da je to nemogoče vršiti. Zato so ustavili delo. Tvorniško vodstvo jih je hotelo nadomestiti z delavci, ki delajo pri kotlu, pa ti niso hoteli. Le nekateri (8) navadni delavci so se vdali.

Vodstvo „slovenskega kat. del. društva“ se je obrnilo do tvorniškega vodstva, pa tudi do c. kr. glavarstva v Gorici s prošnjo, naj se krivice odpravijo. Upamo, da se to zgodi!

Kakor nam poročajo, šli so včeraj vsi delavci, razun enega, zopet na delo. Vodstvo jim je povišalo na 2 $\frac{1}{2}$ kr. pri metru.

„Rdeči prapor“ piše v zadnji številki v članku o prostituciji: „Pisateljica (v „Slovenki“) govori neprenehoma o „čistosti“. Proti tej besedi se mora odločno protestirati, ker bi bilo po tem spolno občevanje samo po sebi nečisto... Na to stališče se sicer postavlja cerkev, ki si domišlja, da je njena pravica komandirati vse v življenju in ki je izmislila „nečistost“ zato, da bi prišli ljudje njo prosit, da jim naredi „čisto“, kar je bilo drugače „nečisto“. Ali dva spola sta bila na svetu, predenj je kdo sanjal, da bode sploh kdaj kakšna cerkev in imenovati nečisto, kar je prvi pogoj človeškega obstoja, je neumno ali pa frivolno“.

Na te jako konfuzne besede kratek odgovor: Ako misli „Rdeči prapor“, da je sveto čistost iznašla še-le sv. cerkev, se temeljito moti. Ne! Sveto čistost zahteva naravni razum. Še predenj je bila sv. katoliška cerkev, so ljudje poznali sveto čistost, poznali so jo judje, poznali so jo tudi pagani. Protestirati proti čistosti se pravi, kregati se s pametjo!

Na drugi strani se „Rdeči prapor“ zopet temeljito moti, ako misli, da je zakon iznašla sv. cerkev. Ne! Zakon zahteva človeška narava, ker je pogoj človeškega obstoja. Še predenj je bila sv. cerkev, so ljudje poznali zakon v pravem pomenu besede, poznali so ga judje, poznali so ga tudi pagani. Jezus Kristus ni glede sv. zakona drugega storil nego povzdignil ga v sakrament.

Socijalni demokratje naj nikar ne govorijo, da čistost nasprotuje zakonu. Čistost ne nasprotuje zakonu, pač pa nasprotuje nezakonskemu spolnemu občevanju. Tako ne uči le sv. cerkev, ampak tudi človeški razum. Nezakonsko spolno občevanje je proti človeškemu razumu, tedaj proti človeški naravi — torej greh! Kot tako ne more biti prvi pogoj človeškega obstoja. Prvi pogoj človeškega obstoja je le zakonsko spolno občevanje. Ali razumete?

Toliko za danes v obrambo resnici, katero bi socijalni demokratje radi utajili.

Starostno zavarovanje. — Francoska vlada je predložila parlamentu načrt zakona o zavarovanju delavcev. Po vladnem načrtu se mora vsaki delavec, ki ni star še 65 let in ki nima plače več ko 4000 frankov na leto, zavarovati. Pokojnina bo znašala največ 800 frankov na leto ali pa 456 frankov na leto, če delavec hoče, da se izplača družini ob njegovi smrti tudi neki kapital. Zavarovalnina se bo odtrgovala od zaslužka. Kdor ni še dosegel 18. leto ali če zasluži manj kakor 2 franka na dan, se mu odtrga 5 vinarjev na dan; kdor zasluži 2 do 5 frankov, plača 10 vinarjev, kdor zasluži več kakor 5 frankov, plača 15 vinarjev na dan. Ravno toliko mora plačati podjetnik. Ves denar bo sprejemala narodna blagajna za delavske pokojnine, ki bo za vsakega delavca imela poseben račun. Za tuje delavce, ki pa ne bodo imeli pravice do pokojnine, bo plačeval

podjetnik 25 vinarjev. Pokojnino dobi vsaki zavarovanelec leško od svojega 55. leta, če je nesposoben za delo. Ako postane delavec prej nesposoben za delo, dobi bolniško pokojnino, ako je bil vsaj 2000 dni zavarovan. Najmanjša taka pokojnina znaša 200 frankov na leto. Tisti, ki so že prekoračili 65. leto, ki torej ne morejo biti zavarovani, dobijo pokojnino iz državne blagajne, ako dokažejo, da so bili 30 let kot delavci v službah.

Kdaj dobimo v Avstriji kaj podobnega?

Za kratek čas.

Njega ne! — Oče svoji hčerki: Ako se hočeš poročiti, nimam nič proti temu. Le njega ne smeš vzeti, ker je poln dolgov.

Hčerka: Ali, ljubi oče, saj sem vam že večkrat povedala, da dolgove lahko vi prej plačate!

Mož in žena sta se hudo skregala. Ko žena vidi, da je mož srdit in da ne manjka mnogo, da se stepeta, začne bežati, a mož za njo. Nekaj časa tako tečeta. Naenkrat se žena obrne in reče možu: „Veš kaj? Ako hočeš, da še dalje beživa, pojdi poprej domov in zakleni hišo!“ Na te besede se mož nasmeje in skupaj se vrmeta v hišo.

Dobra dedščina. — Mož: „Kaj vedno godrnjaš, žena, da bom vse zapravil in sinu ničesar zapustil? Sin bo po meni podedoval velik zaklad.“ Žena: „Po tebi bo podedoval velik zaklad?“ Mož: „Da, po meni, največji zaklad: dober želodec.“

Labarnarjeve skladbe

se dobe pri skladatelju na št. Viškigori (p. Slap ob Idriji) in sicer po znižani ceni še sledeče:

1. „Sveta maša“ za mešani zbor. Op. 1. 80 vin.
2. „Gorske cvetlice“. Slovenski napravi za čvetero in petero mešanih glasov. Op. 4. 90 vin.
3. „Pomladanski odmevi“. Pesmi za sopran, alt, tenor in bas. Op. 5. 1 K 20 v.
4. „Glasi radosti“. Za možki zbor (sopran in alt ad libitum). Op. 7. 50 vin.
5. „Gorski odmevi“. Zbirka možkih zborov in čveterospevov. Op. 8. 1 K 40 v.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcelli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloida, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec 1901.

Efektna loterija

za zgradbo zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.

Srečka 50 v.

Srečke se dobivajo v odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice.

Rasprodajalcem popust.

OZNANILO.

Oskrbništvo stolne cerkve v Gorici proda za dober kup dele starih orgel, ki so popolnoma še za rabo, n. pr. klavijaturo, pedal, dva meha, abstrakte in drugo. — Natančneje se o tem poizve pri stolnem župniku dr. Fr. Sedeju.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prelino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Ena največjih švicarskih tovarn za ure me je pooblastila tako dolgo, da je kaj zaloge, kot reklamno, žepne ure prav fino izdelane skoraj zastoj prodajati.

gold. 2 10 nikelnasta anker-remont. žepna ura s posrebrnjeno franc. verižico in tokom.

gold. 4 20 prava srebrna remont. ura s posrebrnjeno amor. žepno verižico in tokom.

gold. 4 70 prava srebrna remont. ura za dame s posrebrnjeno angl. verižico in tokom.

gold. 11 - prava 14karat zlata remont. žepna ura v lepi baržunasti škatulji in elegantno verižico.

Za vsako uro se jamči 3 leta.

Nepovoljno se zamenja ali denar nazaj pošlje, torej brez rizike. — Tem enakažnana znanila so ponarejena. — Pošilja se proti gotovini ali po povzetju.

BRATJE HURVIZ

tovarniška zaloga ur in zlatnine na debelo.

Založnik avstr. c. kr. uradniške zveze itd. *Krakovo, Stradon 17. (Avstrijsko).*

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Agentje se sprajmejo.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25, (v lastni hiši)

priporoča čistili duhovščini in slav. emu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Krojaški mojster

Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji, izdeluje

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezejnih strojev (Stickeremaschinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehnična delavnica in popravilnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunski ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

•Pred konkurencijo nič strahu!!!

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na Travniku št. 11, kjer sem delal prej in je sedaj tam fotograf Marega, javljam s tem slavnemu občinstvu, da se nahaja moj novi atelijé že dve leti v

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor. ljud. posojilnice“, kjer je tudi „Krojaška zadruga“. Atelijé je v vsakem oziru najmodernejši, najlepši, največji v Gorici, ter urejen velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče naklonjenosti slavnega občinstva, bilježim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod v Gorici, Gosposka ulica 7.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krémi pristna domača vina ter postreže tud. z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI v Gorici.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

➔ Cena je zelo nizka. ➔

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, priprave za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanje m pri točenju iz soda (kan), mohove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

